

Enheten för användarregler
Agneta Axelsson, 010-730 90 00
arbetsmiljoverket@av.se

Boverket
Box 534
371 23 KARLSKRONA
remiss@boverket.se

Remiss – Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om bärförmåga, stadga och beständighet i byggnader

Arbetsmiljöverkets synpunkter och ställningstaganden

Inledning

Arbetsmiljöverket har beretts tillfälle att svara på remissen Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om bärförmåga, stadga och beständighet i byggnader. Den 19 juli 2023 skickade vi ett svar på ert förslag. Vi har därefter ånyo gått igenom ert förslag och vill komplettera vårt svar. Vi har följande synpunkter och ställningstaganden.

1 kap. Övergripande bestämmelser

I beskrivningen av konsekvenser anger Boverket att byggherrens ansvar betonas och tydliggörs i avsnittet "*Övergripande bestämmelser*". Byggherren har ansvaret för att en åtgärd uppfyller samtliga krav i författningen och att byggherren i sin projektering också ska avgöra om det går att göra en mindre avvikelse från en föreskrift.

Arbetsmiljöverket anser att det är bra att byggherrens ansvar betonas men ser dock att ansvarssubjektet "byggherren" inte nämns i någon av författningens föreskrifter i 1 kapitlet. Att inte nämna byggherrens ansvar och uppgifter överhuvudtaget i författningen gör det otydligt och det hade underlättat läsningen av föreskrifterna utan att behöva läsa de andra dokumenten, som till exempel konsekvensutredningen. Det kan bli svårt för de små företagen att förstå byggherrens ansvar när det inte uttrycks tydligt i författningstexten eftersom dessa ofta saknar stödorganisation som kan arbetsmiljöreglerna.

1 kap. 2 och 8 §§ Tillämpningsområde, projektering och utförande

Arbetsmiljöverket ser att valet av orden "vid uppförande" i 1 kap. 2 § och "så att arbetet kan utföras" i 1 kap 8 § punkt 2 kan bidra till att det blir otydligt att veta ifall kraven i dessa föreskrifter uppfyllts.

Det är otydligt om arbetet som avses är både arbetet under byggskedet med att uppföra byggnaden det vill säga när den produceras, men också arbetet med avseende den färdiga byggnaden. Ett förtydligande hade varit önskvärt.

Vidare framgår av 1 kap. 8 § att "första och andra styckena inte gäller om det är uppenbart obehövligt". Arbetsmiljöverket ser även att det kan uppstå svårigheter vid bedömningen av vad som är "uppenbart obehövligt" och att det därmed inte är tydligt vid vilka tillfällen första och andra stycket i kapitlet inte ska tillämpas. Arbetsmiljöverket ser att bestämmelsen skulle kunna indelas i tydliga stycken vilket skulle vara till fördel för läsaren.

1 kap 3 § Mindre avvikelser

Arbetsmiljöverket anser att uttryck som "mindre avvikelser" och "avsevärd olägenhet" är uttryck som ger utrymme för olika bedömningar och att det därmed kan bli otydligt med vad som avses. I föreslagna 2 kap 5-7 §§ räknas olika exempel upp vilket gör det lättare att förstå vad som avses. Vi ser att en sådan exemplifiering skulle kunna vara till fördel även i denna bestämmelse, alternativt en definition eller en rekommendation i exempelvis ett allmänt råd om vad som avses med "mindre avvikelser" och "avsevärd olägenhet"?

Arbetsmiljöverkets erfarenhet är att olyckor på grund av ras inträffar både i samband med byggande, men ras kan även förekomma i befintliga byggnader till exempel innertak. Dessa ras kan få, och får ofta, allvarliga konsekvenser för arbetstagares hälsa och säkerhet. Vi ser också att alltfler utländska aktörer är byggherrar och uppför stora arbetsplatser över hela landet. Det talar för ett behov om ett tydligt och lättolkat regelverk så att arbetsmiljörisker inte uppstår för de arbetstagare som ska arbeta med och i byggnaderna.

1 kap. 12 § Projektering och utförande

Arbetsmiljöverkets erfarenhet av inträffade rasolyckor under byggnation är att upprättade handlingar för temporära konstruktioner (de krävs för uppförandet) inte har hanterats på ett fackmässigt sätt. Vi anser att det därför hade varit bra om det förtydligades huruvida denna föreskrift också ska gälla, eller inte gälla, för upprättade handlingar gällande temporära konstruktioner, dvs när man uppför byggnader.

1 kap. 17 § Dimensioneringskontroll

Arbetsmiljöverket anser att det är bra att dimensioneringskontrollen ska utföras av en person som inte har varit delaktig i framtagandet av de handlingar som

ska kontrolleras. Däremot saknar vi ett förtydligande avseende vem som ansvarar för att utse denna "kontrollant" och vad som gäller för beroendeförhållanden? Arbetsmiljöverkets erfarenhet är att det ofta är fler inblandade aktörer med olika beroendeförhållanden och att det därför kan vara lämpligt att tydliggöra ansvar och uppgifter.

Vi noterar även att det i punkten 8 i 1 kap. 17 § står "erforderlig samordning av projekteringsarbete har skett avseende." Det verkar saknas ett eller flera ord efter "avseende".

1 kap. 21 § Driftinstruktioner

Arbetsmiljöverket vet att ett flertal tak har rasat in på grund av snötyngd och brister i takets bärförmåga och beständighet. Snölasten är beskrivna i 3 kap. 32 - 37 §§. Snölasten utgör en arbetsmiljörisk för både de som arbetar i en byggnad och de som utför arbete på taket med exempelvis snöskottning på tak för att minska snölasten. Andra arbetsuppgifter som arbetstagare utför på tak är tvätt av tak, drift och underhåll av solpaneler och sotning. Arbetsmiljöverket ser ett behov av att instruktionerna också ska omfatta drift av byggnaden med avseende på exempelvis taksäkerhet och snöskottningsplaner.

2 kap. 1 § Allmänna krav

I 2 kap 2 § står följande "under byggnadens användningstid samt under uppförandet".

Avses med "uppförande" både krav på bärförmåga, stadga och beständighet i uppförandeskedet under tiden när det byggs och produceras men också krav på bärförmåga, stadga och beständighet som gäller när byggnaden är färdig och används? Arbetsmiljöverket anser att det skulle vara bra om 1 § förtydligas så att det är framgår klart vilka skeden som avses.

2 kap. 5 - 7 §§ Bärförmåga

Arbetsmiljöverket anser att punktlistorna i dessa föreskrifter kan upplevas otydliga eftersom ordvalen varierar mellan punkterna. Exempelvis används ordet "personer" i vissa punkter och ordet "människor" i andra punkter. Ett annat exempel är att användandet av begreppen "vistas ofta", "vistas sällan", "vistas mer än tillfälligt", "endast vistas tillfälligt" samt "sällan vistas". Arbetsmiljöverket anser att en enkel och enhetlig begreppsanvändning vore önskvärd.

Vad gäller vindkraftverk hänvisas till olika konsekvensklasser avseende bärverk beroende på vindkraftverk där "människor vistas mer än tillfälligt" eller "vindkraftverk där människor sällan vistas".

Enligt arbetsmiljöreglerna är ett vindkraftverk en arbetsplats under hela sin livslängd, alltså både under byggnadsskedet och vid drift. I byggskedet är det

många arbetstagare (flera yrkeskategorier) inblandade och därefter sköter andra arbetstagare (andra yrkeskategorier) både driften av vindkraftverket och underhållsarbeten på regelbunden basis. Vilken är skillnaden mellan uttrycken "människor vistas mer än tillfälligt" och "där människor sällan vistas"? Skulle denna skillnad i konsekvensklass kunna medföra risker för arbetstagarna som utför arbete i eller vid vindkraftverket? Om så är fallet kan en reglering behövas så att arbetsmiljön blir säker för arbetstagarna.

4 kap. 1 § Olyckshändelser

Vad som avses med "kända olyckshändelser", framgår inte av föreskriften. Kan en hänvisning till 9 § som beskriver olyckslaster vid fyra olika typer av händelser göras från denna bestämmelse?

4 kap. 2 § Olyckshändelser

Bestämmelsen är svårläst eftersom den innehåller flera hänvisningar. Kan bestämmelsen förtydligas på något sätt?

4 kap. 4 § Olyckshändelser

Bestämmelsen är svårläst eftersom den innehåller flera hänvisningar. Kan bestämmelsen förtydligas på något sätt?

4 kap. 9 § Olyckslaster från kända olyckshändelser

I 4 kap. 2 § hänvisas till "kända olyckshändelser enligt 9 §". Av 9 § framgår det inte att bestämmelsen avser kända olyckshändelser, eftersom bestämmelsen endast beskriver olyckslaster som uppkommer på grund av invändig explosion, påkörning, slag eller stöt. Begreppet "kända olyckshändelser" står enbart i rubriken och inte i föreskriften.

De som deltagit

Yttrandet har avgetts av enhetschefen Munasar Said Muse. Föredragande har varit handläggaren Agneta Axelsson, sakkunnig inom byggnads- och anläggningsarbete.

Munasar Said Muse

Agneta Axelsson